

TORONTÁL

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Kápolna-utca 1-és szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitits Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Kápolna-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólítások intézendők.

Telefon 21. szám.

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy órára ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
számszeres délután 5 órákor.

Nagybecskerek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 270. szám.

Péntek, november 25

Meghívó.

A gróf Tisza István vezetése alatt álló országos szabadelpárt nagybecskereki választmányának tisztelt tagjait van szerencsénk ezennel a november hó 27-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor a Torontáli takaré- és hitelbank helyiségeiben tartandó **ülésre** tisztelettel meghívni.

Nagybecskerek, 1904. november 25-én.

Dr. Anna Ernő,
jegyző.

Steinitzer Géza,
elnök.

Az alkotmány védelme.

Nagybecskerek, november 25.

Senki sem tagadhatja azt, hogy ma a kisebbség egy töredékének nemcsak kormánybuktató, de felforgató hatalmat ad a parlamentben a házszabályok fogatékossága. Ilyen helyzetben pedig kétségtelen, hogy megszűnt a parlamentaris kormányzás lehetősége, mert többé nem a korona bizalmától és a többség támogatásától, hanem egy obstruáló kis csoport tetszésétől és akaratától függ a kormány fennállása.

Igaz-e az, hogy az obstrukció ellen megkíséreltek minden eszközt egész a passzív rezisztenciáig — hasztalan?

Ha ez igaz pedig ez ugyancsak igaz, akkor be van bizonyítva, hogy nincs a mai házszabályok érvénybentartása mellett lehetőség a parlamentarizmust megvédeni s minden kormány kényre-kegyre ki van szolgáltatva 20—30 ember szeszélyének, vagy zsarnokoskodásának.

Ez pedig a parlamentarizmus csödjét és az alkotmányosság megdöntését jelenti. Jelenti azt, hogy Magyarországon a kisebbség egy csoportjának hozzájárulása, előzetes beleegyezése nélkül senki sem vállalhatja el a kormányzást, hacsak ki nem akarja magát tenni állandó inzultusoknak s az obstrukció által való letörésnek.

Azok, akik ellenzéki voltak dacára is helytelenítik az obstrukciót, valamint azok, akik most a szabadelvű pártból a pénteki események miatt kiléptek, csak negatív kritikát gyakoroltak. Meddő és értelmetlen kritikát, mert elítélik ugyan azt a módot, a hogy a többség a maga akaratának érvényt szerez, de nem jelölik meg azt a módot, miként érvényesíthetett volna ez az akarat a mai házszabályok keretében? Nem arról van szó, hogy a Tisza-kormány lemondásával, a kormány fejének felajánlásával megint ki lehetett volna lábolni a türelmetlen helyzetből. Láttuk Bánffy-nál, láttuk Széll-nél, hogy ez csak pillanatnyi expediens volt, de az obstrukciót ez sem meg nem törte, de még csak meg sem gyengítette. Sőt ellenkezőleg!

A kérdést tehát a maga rideg mezítlenségében kell felvetni, hogy megértsük, mi és miért történt. A kérdés pedig ez: micsoda módja, eszköze és lehetősége van akár a kormánynak, akár a többségnek, akár az ellenzék józan és belátó elemei-

nek, sőt magának az ország közvéleményének, hogy 20—30 képviselőből álló csoportot, mely minden áron és minden körülmény közt obstruálni akar, ebben megakadályozzon? Nem tudunk képzeln Magyarországon kormányt, melylyel szemben nem akadhatna 10—20 ember, aki valamely ürügy alatt ne obstruálhatna. Közjogi, társadalmi, nemzetiségi, felekezeti és egyéb ellentétek mindig vannak és lesznek, azokból elvi kédest csinálni, azokhoz makacsul kötni magát mindig lehetséges egy csoportnak. Lehet még akkor is, ha magát az ellenzék túlnyomó részét, sőt magát a közvéleményt is szemben találja magával. Minderre volt példa, minderről meggyőződünk, fájdalom, gyakorlatilag.

Nos hát, azt jelenti ez, hogy ebbe bele kell nyugodni s kormányt, parlamentet és országot alá kell rendelni egy-két tucat ember szeszélyének?

Nem kell magyarozn, hogy ez a tökéletes anarkia. Azok, akik erre a kérdésre igennel felelnek, aláírják a parlamentarizmus halálos ítéletét, megbontják az alkotmány pilléreit.

Mi módon biztosítható az alkotmány alapja, a parlamentarizmus e 20—30 ember szeszélye, szenvedélye vagy makacssága ellenében?

Nemde, egyetlen válasz lehetséges: házszabálymódosítással. S ha a házszabálymódosítást 10—20 ember mindenképpen megobstruálja? Akkor csak az az út van, amelyre Tisza István gróf lépett, mert az alkotmányt, az ország munkaképességét meg kell védeni.

Tanítók gyűlése.

Nagybecskerek, november 25.

A „Délmagyarországi tanítóegylet” nagybecskereki főok-egylete Kaufmann István elnöklésével tegnap tartotta meg őszi rendes ülését Nagybecskereken, a melyen a kir. tanfelügyelő képviseletében megjelent Szabó Bertalan kir. s. tanfelügyelő és Cserey Gyula kir. tanfelügyelőségi tolnok, Szalay József ev. ref. lelkész mint előadó, Eisler Mihály díszelnök s mintegy 60 egyleti tag.

A gyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be:

A közgyűlést megelőzőleg a választmány tartott ülést, melyen a közgyűlés tárgysorozata állapított meg.

Pontban 10 órakor a rendes gyűlés megnyitása előtt elnök felkérte Dionstl Emília nagybecskereki áll. elemi iskolai tanítónőt, hogy az általa kitűzött „Az írva-olvasás tanítása phonimikai gyakorlatokkal” tételtől tartsa meg gyakorlati tanítását a jelen volt osztálybeli tanulókkal. Előadó rövid elméleti előadás után áttért az olvasásnak gyakorlati tanítására s bemutatta azt oly sikerülten, hogy az ezen módszer által tanított eredmény meglepte a hallgatókat s az elnök indítványára előadónak fáradságáért jegyzőkönyvi köszönet szavaztak.

A gyakorlati előadás végeztével Kaufmann István főok-egyleti elnök rövid, lendületes szavakkal az ülést megnyitván, mindenekelőtt üdvözli a kir. tanfelügyelőség képviseletében megjelent Szabó Bertalan kir. segédtanfelügyelőt, örömeinek

adván kifejezést, a nemrégiben történt bucsuzás után őt most ismét körünkben üdvözlheti. Üdvözli Cserey Gyula kir. tanfelügyelőségi tolnokot, Szalay József ev. ref. lelkészt, mint előadót s Eisler Mihály díszelnököt.

Ezután Szabó Bertalan kir. segédtanfelügyelő megköszönte eddigi bizalmát, igérve, hogy mint eddig, úgy ezután is a tanítók méltányos érdekének támogatója lesz s Isten áldását kéri a tanítók működésére.

Ezután a tárgysorozat szerint hitelesítőül megválasztották: Fischer Mór és Osztie Béla nagybecskereki tanítókat. Tudósítókul pedig Kruch Jakab és Váry Mihály jegyzőket.

Most felkérte elnök Szalay József ev. ref. lelkész urat tételének előadására.

Szalay József lelkész „Az iskola az alkoholizmus elleni küzdelemben” című tételétől hosszasan értekezett, kimutatván annak káros voltát; példákval illusztrálva annak következményeit, hivatkozván a külföldön mozgalmat fejtő az alkoholizmus ellen létesített egyesületek, társulatok működését s a nagy hatást keltett s a hallgatókat lekötött magasszónyalásu beszéd után, melyet a hallgatóság tapssal s éljenzéssel jutalmazott, a következő javaslatot terjeszti be elfogadás végett:

Mondja ki a tanító gyűlés, hogy 1-ször az alkohol italokkal való mértéktelen élést károsnak itéli az emberi szervezetre, társadalomra, nemzetünk életére s az ifjuság testi és értelmi fejlődésére s jellemi képződésére és igaz férfivá tevésére; 2-szor az alkohollal való élést elleni küzdelemben felveszi a társadalomban, irodalomban és az iskolában; 3-szor az iskolákban máshelyt bevált rendszert a minden tantárgy előadásába beszóit felvilágosítást, irodalom terjesztést is a 4 ik elemi iskolát végzeteknek „Remény” szövetségbe való gyűjtését helyesnek ösméri el és így módon kész az alkohollal való élést ellen küzdeni; 4-szer a társadalomban máshelyt sikerrel alkalmazott mértéktelen s abstinentis társaságok p. o. „Good-templar” rend meghonosítását saját községében is kívánatosnak tartja s erre példával és utánjárással munkálni kész; 5 ször miután a mi tanrendszerünk inkább értelemfejlesztésre s nem anyyira jellemképzésre van berendezve s miután a szesz italokkal való nem élést jellemet feltételez: kéressék fel a nagyméltóságú miniszter, hogy az iskolák főcéljaul a jellemképzést tegye s azokban physiologiai és az egészségian alapon előadva az alkohol káros hatása is rendes tantárgy legyen s egy osztályban 50 gyermeknél több ne legyen; 6 ször tanítóképzésekben is adattassék elő az alkohol káros hatása physiologiai, egészségi és társadalmi, erkölcsi, nevelési és nemzetgazdasági szempontból; a most hivatalban levő tanítók számára pedig irassék egy ily tartalmu vezérkönyv.

E tárgyhoz hozzászóltak Bánfyai Jakab áll. iskolai igazgató és Kaufmann István egyleti elnök, melyek után a fenti javaslatot Bánfyai azon megtoldásával fogadták el, hogy „az alkoholizmus elleni küzdelemben az iskola maga eredményt nem végezheti; a baj gyökeres orvoslása céljából az összes mérvadó társadalmi tényezőknek közreműködése és példaadása szükséges elsősorban”.

Az előadó urnak elnök indítványára jegyzőkönyvi köszönet szavaztatott.

Ezután elnök az ülést 5 percre felfüggesztette, mely idő alatt a befizetések s új tagok felvétele következett. Új tagokul felvételtek: Büchler Hugó és Hartig Albert nagybecskereki, Simon Ferenc törökbecsei, Gall Ilona lazarföldi állami tanítók, illetve tanítónő, Wolfram Miklós németelemeri és Antonijevits D. melezcei községi tanító és tanítónő.

Szünet után elnök az ülést megnyitja s a pénztárnok a pénztári jelentését olvassa fel, melynek alapján a pénztáros által tett indítványokat elfogadták.

Ezek után a számvizsgáló-bizottság tett

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknél, légzőszervek hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut

és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. — Emeli az ótvágyat és a testsúlyt, eltávolítja a köhögést

és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban ávegenként 4.— koronáért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantl óggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc).

jelentést, melynek alapján a pénztárosnak a felmentvénnyel megadták, majd az egyleti tagok névjegyzékét nyilvános felolvasással kiigéztették. Az elnöki jelentés megemlékezett néhai Marschall Vencel házaföldi és Notáros Milán botosi tanítók elhunytáról is, jelentette, hogy a nagybecskereki főkegyelet a D. M. K. E. rendes tagjai sorába belépett.

Néhány kisebb jelentőségű ügy elintézése után a gyűlés véget ért.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeltől 6 óráig kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/6-től 1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délután gőzfürdő, kádifürdő egész nap nyitva marad.

— **A torontálmezei szabadalvópárt a miniszterelnökhöz.** A mai nehéz politikai helyzetben egymásután meggyilkoloznak az illetékes tényezők s minden komoly és az ország érdekeit szíven viselő hazafi megelégedéssel konstatálja, hogy a nemzet tulajdoni részében helyesléssel csatlakozik ahhoz a nemzetmenő akcióhoz, melyet Tisza István gróf miniszterelnök megkezdett. Megnyilatkozott már ilyen irányban több vármegye, a vidéki szabadalvú pártok nagyrésze, számos testület stb. Torontálvármegyében sem maradt visszhang nélkül a miniszterelnök akciója. Így megnyilatkozott már a zichyfalvai és törökkanizsai szabadalvópárt, vasárnapra készül a nagybecskereki, zombolyai és több más szabadalvópárt állásfoglalása, ma pedig állást foglalt a torontálvármegyei szabadalvópárt s a következő táviratot küldte Tisza István gróf miniszterelnökhöz:

Gróf Tisza István miniszterelnök urnak

Budapestben.

Fogadja Nagyméltóságod őszinte szencsekívánatunk és köszönetünk kifejezését azért, hogy a vezetése alatt álló országgyűlési szabadalvú párttal együtt a hazánk alkotmányát végvészelytel fenyegető obstrukció leküzdésével a képviselőháznak elavult házszabályait oly módon megváltoztatták, hogy czenatul a szólásszabadság megakadályozása lehetetlenné vált és a képviselőház határozatképessége biztosított.

Eljárásukat mindenképpen helyesüljük.

A torontálmezei szabadalvópárt nevében: Gróf Csekonits Sándor, Schulpe Vilmos, Dr. Kis János alelnökök. Dr. Annau Ernő, Dr. Brájjer Lajos, Dr. Pollák Győző, Dr. Vászits Endre jegyzők.

— **Városi közgyűlés.** Nagybecskerek város képviselőtestülete november 28-án, hétfőn délután 3 órakor tartja rendes havi közgyűlését.

— **A Dmke közgyűlése.** A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület december 8-ára hirdetett közgyűlését december 11-én tartja meg Temesvárott. A közgyűlés tárgysorozata változatlan.

— **A városi állandó választmány ülése.** Nagybecskerek város állandó választmánya tegnap délután 3 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott. Az ülésen jelen voltak a tanács tagjai közül: Strosz Béla, Mattanovich György, Rehák Béla, Hausladen Mátyás, Stefanovics János, Halmos József, Pánics Dániel, dr. Klein Mór, Mencer Lipót, Streitmann Antal, Szalay József, dr. Annau Ernő és Annau János bizottsági tagok. Az állandó választmány tegnapi ülésén hozott fontosabb javaslatokat hireink sorában közöljük.

— **Cecília napja Kiszomborban.** Megirtuk, hogy Kiszomborban Cecília napja alkalmából lelkes ovációban részesítették Rónay Cecília urnót s a Rónay-család estélyt adott. Most pótlólag közöljük az estélyen résztvevők névsorát, mely a következő: Árpás Gyula plébános, Balás Iván, báró Baich Milán, neje és leánya, Borseczki Cilla, Botka Béla orsz. képviselő, Csernovics Diodor kincstári jószágigazgató és neje, Damaszkín Arzén, Duka A. és Duka Eugenia bárónők, Demkó István, Gerliczy Ferenc báró, neje és leánya, Gerliczy Félix báró, Hadffy Károly, Hervay István, Jankó Ágoston alispán és neje, Jakabffy Lajos, Jakabffy Elemér, Juhas Gyula, Kaiser Lajos pápai kamarás, Kiss Clemence, Korek János, Lukács Béla, Lukácsin G. plébános, Manó Xandi, Mihályss Béla és neje, dr. Mihálovics Ödön, dr. Mihálovics István, Marczli Imre, Pálffy László gróf és neje, Rónay Lászlóné, Rónay

Dóra, özv. Rónay Lajosné, özv. Rónay Jánosné, Schör János, Vársárhelyi Béla, Vermes Mici, Vermes Gyula, Vertán Hena és özv. Végh Aurélné. Az estély kitünően sikerült s a vendégsereg a reggeli órákig maradt együtt.

— **A földmivesszékola ügye.** A nagybecskereki népiskola gondnoksága már régebben arra kérte a várost, hogy a zombolyai földmivesszékola mintájára itt Nagybecskereken is létesítsen egy földmivesszékolát. A város a beszerzett információk alapján arról értesült, hogy az állam ilyen földmivesszékolák felállításánál bizonyos kiterjedésű földterület kíván s mivel a városnak ilyen alkalmas földterülete nincs, de kiállítás sincs arra, hogy ilyet itt szerezzen, továbbá, mivel a Délvidéken már több ily földmivesszékola van s így nem okvetlen szükséges annak a felállítására, a város ez irányban nem bocsátkozik további tárgyalásokba. Az állandó választmány a tanács ezen határozatát tudomásul vette.

— **A főgimnáziumi tanárok nyugdíjügye.** Ugyancsak a tegnapi ülésben tárgyalta az állandó választmány a pénzügyi bizottságnak a főgimnáziumi tanárok nyugdíjügyére vonatkozó javaslatát, amelyet annak idején szintén egész terjedelmében közöltünk. A tanács, valamint az állandó választmány is a pénzügyi bizottság javaslatát elfogadta s azt pártolólaj terjeszti a közgyűlés elé.

— **Bucsuiskoma.** A torontáli athlétiikai klub tegnap este barátságos lakomát rendezett Magyaróssy Árpád, a klub volt tükáranak tiszteletére, aki hivatalbeli áthelyezés folytán távozik Nagybecskerekéről. A klub tagjai dr. Vincze Mihály Ernő elnök vezetésével szép számmal vettek részt a lakomán, a melyen meleg ováció kíséretében búcsúztatták el Magyaróssyt.

— **A színházi vasfüggöny.** Ismeretes, hogy a multkorai városi közgyűlés alkalmával indítvány tétetett, hogy a város a színház tűzbiztonsága érdekében szerezzen be alkalmas vasfüggönyt, a melyel a metuláni tüzeset előfordulásakor a nézőteret a színpadtól el lehessen különíteni. A tanács két helyen is tudakozódott ily vasfüggöny irányában, azonban azt az értesítést nyerte, hogy a színház épületi szerkezeténél fogva abba nem helyezhető el vasfüggöny, miért is úgy a tanács, valamint az állandó választmány javasolja a képviselőtestületnek, hogy tekintsen el a vasfüggönytől, annál is inkább, mert a jelenlegi épület úgy sem fog már sokáig színházi célokra szolgálni.

— **Burastély.** A nagybecskereki burasztaltársaság, mint minden évben, az idén is áldoz a jótékonyaságnak s holnap este 12 szegény gyermeket öltöztet föl jó meleg téli ruhába. A jótékony aktust rámpásestély követi.

— **Jótékonyaság.** Bakalovich Dóra urhölgy, ki mint tanítónő közvetlenül szemléli sok sok iskolásgyermek megindító nyomorát, ezen nyomorúságon emyhitendő, nemes szíve sugallatát követve ismerősei körében 100 korona 10 fillért gyűjtött s ezen összeget a szegénysorsu iskolásgyermekok gyámoltásával foglalkozó Iskolásgyermekbarátság elnevezett egyesületnek adta. Nevezett egyesület elnöksége ezért úgy a nemes ügyért oly kiválóan buzgólkodó Bakalovich Dóra urhölgynek, valamint az összes adakozóknak ez uton mond halás köszönetet.

— **Esküvő.** Unterreiner János nagybecskereki géplakatos iparosztályunk egyik derék fiatal tagja, tegnap kötött házasságot özv. Krumenacker Katalin kedves leányával, Erzsébettel.

— **A városi tartozásainak a konvertálása.** Annak idején részletesen foglalkoztunk a pénzügyi bizottságnak a Mesznik-féle ház megvételére és a 419.640 korona régi tartozás konvertálására vonatkozó javaslatával. A városnak ugyanis az itt építendő törvénykezési palota céljaira szükséges Mesznik-féle ház megvételére 50.000 korona kölcsönösszegre volna szüksége. Mivel a város a fenti összegű régi kölcsönét is szeretné konvertálni, felhívta a nagyobb pénzintézeteket, hogy tegyenek ajánlatot. A magyar jelzálog-hitelbank, a pesti hazai első takarékpénztár és a pesti magyar kereskedelmi bank tettek is ajánlatot a városnak. Ezek közül legmegfelelőbb a pesti magyar kereskedelmi bank ajánlata, amely hajlandó a 419.640 koronás régi kölcsönt konvertálni és az ujabban felveendő mintegy 50.000 koronás készpénzkölcsönt egy 563.000 koronás névértékű 3 és fél %-os községi kötvényben engedélyezni, még pedig 4 és egy negyed % évi annuitás és 91%-os árfolyam mellett. Ezen ajánlat azért volt kedvezőbb a többi kettőnél, mert olcsóbb és mert a kölcsön felmondható. A pénzügyi bizottság felkérte a polgármestert, írjon fel a pesti magyar kereskedelmi bankhoz, hogy a konverziót és az ujabban felveendő 50.000 koronás kölcsönt 4,2% évi törlesztési hányad és 92%-os árfolyam mellett számolja le. A polgármester a megbízatásnak eleget is tett, mire a nevezett pénzintézet azt válaszolta, hogy nem tér el az eredeti ajánlattól. A városi tanács, nemkülönben az állandó választmány ennek következtében nem javasolja elfogadásra a pesti magyar kereskedelmi bank ajánlatát, mert a tanács a mostani pénzügyi viszonyokat nem találja alkalmasnak a konvertálásra, azért azt kedvezőbb

időre halasztják, elhatározza ellenben, hogy csupán a Mesznik-féle ház megvételére szükséges 50.000 korona kölcsönre vonatkozólag hivassanak fel a pénzintézetek, hogy tegyenek ajánlatot a városnak.

— **Nagybecskerek a Dmke közgyűlésén.** A „Délmagyarországi Közművelődési Egyesület“ elnöksége nemrégiben átiratot intézett városunk polgármesteréhez, a melyben tudatja vele, hogy a D. M. K. E. december hó 8-án tartja meg rendes évi közgyűlését Temesvárott, egyben kéri a polgármestert, hasson oda, hogy Nagybecskerek város hazafias közönsége, mint a melyet az egyesület működése szintén érint, képviseltesse magát a közgyűlésen. A városi tanács és az állandó választmány javasolja a közgyűlésnek, hogy a város közönségének a D. M. K. E. közgyűlésén való képviselésével dr. Perisics Zoltán polgármestert bizza meg.

— **Temes vármegye közgyűlése.** Temes vármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi december hó 3-án délelőt 9 órakor dr. Molnár Viktor főispán elnöklete alatt rendkívüli közgyűlést tart, melynek legfontosabb tárgya báró Ambrózy Gyula főrendházi tag és társainak a képviselőház folyó hó 18-án tartott ülésében történetekre vonatkozó indítványa lesz.

— **A nagybecskereki vadász-egylet hajtóvadászata.** A nagybecskereki vadász és vadvédő-egylet teli hajtóvadászatait december 8., 18. és 23-án tartja meg mindenkor fél 9 órai kezdettel. Találkozó 8-án a rébén a Bauer-féle tanyán. A választmány felhatalmazta az egyesület elnökét, hogy a rébén — ha elég terület marad — december végén, vagy január elején a rébén még egy vadászatot rendezzen, továbbá ha egyik vadászat kedvező len idő miatt megtartható nem volna, arra egy más határnapot tűzheszen ki. Kétes idő esetén a vadásztársaság az induláskor álljon meg a rendőrségnél, hol a vadászat megtartására bőveze értesítést kapnak.

— **Ejszakai tűz.** Könnyen veszedelmesse válható tűz volt tegnap éjjel a Varaljai utcában levő Jendrassik-féle házban. A fészkerben ugyanis az odahordott tüzes hamutól tűz ütött ki. Fél 11 óra lévén, a házbeliek, a szomszédok mind aludtak s az iszonyu szélviharban, ha a tűz erőre kap, az egész ház sors leegyetlen volna. Szerencsére a szemkötő lakó Gróf Vilmos kereskedelmi iskolai tanár észrevette a tüzet s bár már pihenőre akart térni, átfutott a veszélyben forgó házhoz s az alvó lakókat és szomszédokat fölvverte, egyben maga is igyekezett mindjárt oltani a tüzet. Így azután az ő éberségének és fáradozásának köszönhető, hogy a tüzet sikerült elfojtani s nagyobb veszedelem nem keletkezett és a környékbeli lakók a derék tanárnak ez uton is köszönetüket fejezik ki, hogy a környéket a tűzveszedelemtől megmentette.

— **A Horgony-Pain-Expellier (Richter-féle Liniment. Caps. comp.)** igazi, népszerű házi szerre lett, mely számos családban több mint 35 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csipőfájdalom, fejfájás, köszvény, csu-nál stb-nél a Horgony-Pain-Expellierrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő; sőt járványkórnál, minő: a kolera és hányóhasfolyás, az altestnek Horgony-Pain-Expellierrel való bedörzsölése mindig igen jónak bizonyult. Ezen kitünő házi szer jó eredménynyel alkalmaztatott bedörzsölésképpen az influenza ellen is és 5 üvegekben: a 80 fillér, 1 korona 40 fillér és 2 korona a legtöbb gyógyszerárban kapható; de bevételre alkalmas tessek határozottan Richter-féle Horgony-Pain-Expellier, vagy Richter-féle Horgony-Linimentet kérni, valamint a „Horgony“ védjegyre és a Richter cégjegyzésre figyelni és csak eredeti üveget elfogadni.

Irodalom.

* „Nóta Ujság“ cím alatt egy nagyon életrevaló vállalat indult meg Klöckner Ede budapesti zenemű kiadónál. Csinos kiállítású füzetekben a legdivatosabb magyar dalok, vigdal és kupalet jelennek meg — csakis azok, melyek minden színpad- és variété műsorán előfordulnak — egy-egy füzetben két-két dal szöveggel és hangjeggyel kottával. Most egyszerre 12 füzet jelent meg, melyek tartalmából legyen elég e néhányat felsorolni: „Régi nóta, híres nóta“. — „Ütött kopót a hegedű“. — „Ityóka pityóka“. — „Zokog-zokog a hegedű“. — „Szögény embernek szögény a sora“. — „Stör ich?“ kupalet. — „Görbe nap“ énekszámai. — „Az érett leány“ vig dal. — „A kóser közhuszár“ Baumann kupalet stb. stb. A két-két zeneszámot tartalmazó füzet ára 20 fillér. Havonta 4 új füzet jelenend meg, a melyeket zongorázó, énekes hegedű vagy cimbalmot játszó egyaránt használhat. Hasonló német kis kottákból évente százezrek jönnek be külföldről s ez okból is csak üdvözlőnk kell Klöckner Ede kifogástalan irodalmi színvonalon álló magyaros vállalkozását.

Bu ered. t választó elvűpár igen j melybe taktikát koronát delyébe szabade levont s goritása tikusnak ritás ké a magy többé Mert a ségéről egész o

Bu ered. t má val egész vi nyul. Ne nak a j fog alak ban. Ma részt ve bírő ált háramlan hogy er eméssz: ü kell muta lásra egy ben, me mányaink tengődné jükre és az orszá

Szege eredeti t tegnap ke mán váro hogy a v mány el tanács a az obstru van. Teg le az üg A vita er les 99 sz inditva a közgyűl cekiig tart

Budap eredeti t tegnap e Árpád s lapoknak a szabac ko holm

Budap eredeti t minisztereln denki má nyilvánoss

Az ered. táv. semmi ér

Budap eredeti t Port-Arthu támadása részeinek várat szor oroszok s kapjanak.

TÁVIRATOK.

A politikai helyzet.

Andrássy levele és a szabadelvűpárt.
 Budapest, november 25. (A „Torontál” ered. távirata.) Andrássy Gyula grófnak a választóíhoz intézett nyílt levele a szabadelvűpártban meglepetést alig keltett. De igen jó hatást keltett az a lesújtó ítélet, melyben Andrássy gróf részesítette azt a taktikát, hogy az ellenzék mindenképpen a koronát igyekszik bevonni a harc szenvedélyébe. Andrássy Gyula gróf leveléből a szabadelvűpárt egy konkluziót mindenesetre levont s ez az, hogy a házszabályok szigorítása minden jelentősebb suly politikusnak immár programja lett. A szigorítás kényszerűsége olyan erővel kopogtat a magyar parlament kapuján, hogy ez elől többé elzárkózni senki sem lesz képes. Mert a házszabályok szigorításának szükségéről az ellenzék alaposan meggyőzte az egész országot.

A külföld.

Budapest, november 25. (A „Torontál” ered. távirata.) A magyar parlamenti krízis már világsajtó európai kérdéssé lett. Az egész világ sajtójának figyelme felénk irányul. Német, angol, olasz lapok foglalkoznak a jelentős kérdéssel, vajjon hogyan fog alakulni a kibontakozás Magyarországon. Magyarország az európai koncertben részt vesz, mint sulylyal és tekintéllyel bíró állam. Ebből jogok és kötelességek háramlanak reánk. Mi tartozunk azzal, hogy erőinket belső zűllésünkkel ne emésztsük. A magyar kormány meg kell mutatni, hogy van ereje a leszámolásra egy féket vesztett kisebbséggel szemben, meg kell mutatnia azt, hogy kormányaink nem a kisebbségek kegyelméből tengődnek ideig-óráig, hanem saját erejükre és többségükre támaszkodva intézik az ország ügyeit.

Szeged városa az obstrukció ellen.

Szeged, november 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szeged város közgyűlésén tegnap került tárgyalás alá Pillich Kálmán városi bizottsági tagok az indítványa, hogy a város fejzeze ki rosszaságát a kormány eljárása felett. Ezzel szemben a tanács a napirendre térést javasolta, mert az obstrukció letörésére feltétlen szükség van. Tegnap a közgyűlés nem tárgyalhatta le az ügyet s ma folytatta a vitát fölötté. A vita eredménye az volt, hogy a közgyűlés 99 szavazattal 78 ellenében Pillich indítványát elvetette. Az eredményt a közgyűlés szabadelvűpárti többsége percekig tartó tapssal és éljenzéssel fogadta.

Megcáfolt kilépés.

Budapest, nov. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) A szabadelvű pártban tegnap este megjelent Szentiványi Árpád s kijelentette, hogy az ellenzéki lapoknak az a híre, hogy ő kilépett volna a szabadelvű pártból — alaptalan koholmány.

Szék Kálmán lemondó levele.

Budapest, november 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szék Kálmán volt miniszterelnök lemondó levele, melyet mindenki már reggelre várt, csak este kerül nyilvánosságra.

Az orosz-japán háború.

A mandzsuriai harcokról.

Budapest, november 25. (A „Torontál” ered. táv.) A mandzsuriai harcokról ma semmi érdemleges jelentés nem érkezett.

Port-Arthur ostroma.

Budapest, november 25. (A „Torontál” eredeti táv.) Londoni jelentések szerint Port-Arthurnál most szünetel a japánok támadása. A japánok pusztán a vár egyes részeinek a bombázásaira szorolnak s a várat szorosan körülzárva tartják, hogy az oroszok sem lövő, sem élelmiszert ne kapjanak.

Stössel halálhíre.

Budapest, november 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból táviratozzák: A „Matin” Szentpétervárról azt a jelentést kapta, hogy Stössel tábornok, Port-Arthur parancsnoka meghalt. A hírt még nem erősítették meg.

A király elutazása.

Budapest, november 25. (A „Torontál” eredeti táv.) Mint Bécsből táviratozzák, az udvarnál történt megállapodások szerint a király december 10-én utazik Bécsbe.

A német kereskedelmi tárgyalás

Budapest, november 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Berlinből jelentik: Megbízható helyről vett értesítés szerint Ferenc József király bizalmas kézírata, a melyet Vilmos császárhoz intézett s a melyet Szögyén-Marich László nagykövetségünk Charlottenburgban adott át a császárnak, a német kereskedelmi tárgyalásokra vonatkozik.

Goluchowszky gróf Keszthelyen.

Budapest, nov. 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Goluchowszky Agenor gróf külügyminiszter tgnap este Festetich Tasziló gróf meghívására Keszthelyre utazott, ahol tiszteletére vadászatok lesznek.

A bécsi vasúti munkások sztrájkja.

Budapest, november 25. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, a vasúti szénmunkások sztrájkja még mindig tart. Az északi vasút igazgatósága kiségitő munkásokkal próbálta végeztetni a szén lerakását, de a sztrájkolók megakadályozták a munkát. Délután megindulnak a békétárgyalások, a melyektől a sztrájk elintézését remélik. A városi szénkereskedők elfogadnak megrendeléseket, de ezen a héten nem effektuálják.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1904. november 25.

A készruüzlet hivatalos árjegyzései:

Buza	Kilós	50 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig	kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki új	76	—	—	80	10.10
Pestvidéki új	76	—	—	80	10.05
Bánsági új	76	—	—	80	10.10
Bácskai új	76	9.90	10.—	80	—
Rozs elsőrendű				7.50	7.60
„ másodrendű				7.40	7.50
Árpa takarmány				7.35	7.55
„ égetni való				7.25	7.35
„ sörfőzésre való				0.—	0.—
Zab				7.05	7.30
Tengeri bánsági másnemű				—	—
Repos káposzta				7.55	7.75
Köles bánsági				11.25	11.50
				0.—	C.—

Határidő-üzlet.

Budapest, november 25. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tözsdén az árak kisebb-nagyobb mértékben emelkedtek. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra) 1905.	10.27	—
Tengeri (májusra) 1905.	—	—
Zab (áprilisra) 1905.	7.58	—
Rozs (áprilisra) 1905.	7.20	—

Közgazdaság.

Ingtatlanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1904. évi november hó 11-től november hó 24-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltozás történt:
 Klossz János és Anna tulajdonát képező 8 hold szántót megvette Muszár Péter és neje Katalin 4820 koronáért.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztették a Nagybecskereken, 1904. évi november hó 25-én megtartott heti vásár alkalmával:

Buza	50 kilogramm	9.80 korona
kétszeres		7.20
rozs		6.—
árpa		7.—
zab		6.50
kukorica		6.20
uj		6.30
repece		11.—
széna I.		10.—
II.		5.—
szalma I.		4.—
II.		3.—
burgonya (uj)	1 kilogr.	0.10
marhahús I.	1 kilogr.	1.04
II.		0.96
borjúhús		1.40
disznóhús		1.20
juh hús		0.80
szár		1.60

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.
Érvényes 1904. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra
 Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
 Páncsováról: délután 5 óra 55 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 perc
 Szegedről: (motorkocsi) 9 óra 23 perc.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 23 p.
 b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
 Zsombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról este 7 óra 15 p.
 Mórásról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
 Páncsováról: reggel 8 óra 27 p.
 Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
 Zsombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
 Páncsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; délután 6 óra 20 p.
 Szeged—Budapestre: d. n. 11 óra 12 p.; este 6 óra 45 p.
 Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra 18 p.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
 b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Páncsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
 Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
 Mórásról: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 33 p.

163.348/1903. szám.

M. kir. államvasutak.

Legolcsóbb utazás

Olaszországba és Dél-Franciaországba Budapest—Uj-Dombóvár—Fiumén át a Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási-Társaság Fiume és Velence, illetve Ancona közt közlekedő gőzhajóin.

Hajójáratok menetrendje.

1904. május hó 1-től visszavonásig.

1. Indulás Fiuméből Velencébe minden kedden és szombaton este 8 óra 15 p.-kor, minden esütörtökön reggel 7 óra 30 perc.
2. Indulás Fiuméből Anconába minden szerdán reggel 7 óra 30 perckor és minden pénteken és hétfőn este 8 óra 15 perckor.
3. Indulás Velencéből Fiuméba minden hétfőn és szerdán este 7 óra 30 perckor és pénteken reggel 7 órakor.
4. Indulás Anconából Fiuméba minden esütörtökön reggel 7 órakor és minden kedden és szombaton este 8 óra 30 p.-kor.

Menettartam 10 óra.

Velencében érkezés és indulás a Szt.-Márk-téren.

Menetdíjak

a hajó-átelési illetékekkel együtt:

Honnan	Hová	Pénz-érték	Gyorsvonat		Személyvonat III.
			I.	II.	
Budapest	Velence vagy Ancona	kor.	40:00	30:00	16:00
„	Cannes	franc	122:45	87:80	—
„	Firenze	„	79:80	58:10	32:50
„	Genova	„	95:55	69:10	38:95
„	Grasse	„	124:60	89:25	—
„	Lyon-Perrache	„	134:55	95:70	—
„	Marseille	„	144:05	102:40	—
„	Milano	„	76:25	55:60	31:05
„	Menton	„	116:30	83:65	—
„	Napoli	„	106:85	77:05	43:60
„	Nizza	„	119:00	85:45	—
„	Róma	„	80:05	58:25	32:60
„	Torino	„	95:40	69:00	38:90
Bécs	Velence vagy Ancona	kor.	51:40	37:40	19:50
Berlin	„	márka	103:80	73:50	41:20
Breslau	„	„	80:60	58:00	31:80
Hamburg	„	„	130:20	93:10	54:90

A gőzhajókon egy ágyért két korona utánfizetendő.

A hajó-átelési díj magában Fiuméből—Velencébe vagy Anconába:

Diszterem hálólhelyyel együtt . . . 16 kor.
 I. osztály . . . 12 „
 III. (fedélzet) . . . 6 „

A gőzhajóknak a Budapest—Fiume közt közlekedő gyorsvonatokkal, valamint Velencébe és Anconába a Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé induló, illetve onnan érkező olasz vonatokkal közvetlen csatlakozásban állanak. Fiuméba a vonatok a gőzhajók kikötőhelyéig közlekednek s onnan indulnak.

Fiuméből—Dalmáciába naponként indulnak gőzhajók, ezek közül hetenként 4 gyorsjárat és pedig: Zarába, Spalatoba, Metkovicba, Raguzába és Cattaróba, melyek menetrendje az „Utmutató”-ban foglaltatik.

Menetjegyeket és csoportosítható körutazási jegyeket a fent megnevezett állomások, ugyszintén a magyar kir. államvasutak központi menetjegyi-irodái Budapesten és Bécsben, továbbá a Cook Tamás és fia cég utazási irodái Budapesten és Bécsben adnak ki, ahol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Budapest, 1903. november hóban.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

1718. szám 1904.

856-1.1

Hirdetmény.

Községünkben gazdátlanul találtatott egy 12 éves jegy és bélyegtelen fekete kanca, amennyiben igazolt tulajdonosa addig nem jelentkeznék, folyó évi november 29-én délelőtt 10 órakor az itteni község-ház előtt nyilvános árverés útján eladatik.

Ernesztházán, 1904. évi november hó 22-én.

A községi előjáróság.

Rámpás

literenkint 28 krajcár kapható (731-x.36)

Dr. Brájer Lajosnál

Zápolya-utca 1. szám.

160807/904. szám.

Magyar királyi államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

Az alóli igazgatóság a magyar királyi államvasutak 1905. évben különféle terpentin olajokból felmerülő szükségletének szállítást biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A kiírás tárgyát képező egyes cikkeket előtűntető jegyzék, mely egyszersmint ajánlati mintául szolgál, valamint a szállításokra vonatkozó részletes módok, valamint hazai kereskedelmi- és iparkamaránál megtekinthetők és a magyar királyi államvasutak igazgatósága Anyag

és leltár beszerzési (A III.) szakosztályánál Budapest Andrássy-ut 73. sz. II. emelet 40 ajtó szám ingyen kaphatók.

A szabályszerűen kiállított, ivenkint egy koronás magyar királyi okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi november hó 29-iki déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak Anyag és leltár beszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy posta útján oda küldendőek és a boríték ezen cíccimvel látandó el.

Ajánlat terpentin olajok szállítására 160807/904. számhoz. Bónatpénzül az ajánlott árak egy évi értékének 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb folyó évi november hó 28-iki déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Bónatpénz nélkül vagy később benyújtott ajánlatok, valamint olyanok is, melyek nem pontosan és a részletes módok betartása mellett állítatnak ki, nem vétetnek figyelembe.

Budapest, 1904. évi október hóban.

3.3

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)

8716/1 szám 1904.

848-3.3

Pályázati hirdetmény.

A törökbecsei járáshoz tartozó Kumán községben az üresedésbe jött I és az esetleg megüresedendő II-ik segédjegyzői állásra ezennel pályázatot hirdetek. Felhívom pályázni szándékozók, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket f. évi december hó 10-éig okvetlenül adják be mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Törökbecsén, 1904. évi november hó 16-án.

Dr. Csávósy,
főszolgabíró, vm. th főjegyző

Hirdetések

felvétetnek a

„TORONTÁL” kiadóhivatalában.

Gróf Csekonics zombolyai uradalmának sokszorosan díjazott magyar faju gulyájából

17 darab hároméves

9 „ kétéves

bika

kerül eladásra, melyek az uradalom Juliamajorján (Zombolyától 5.5 kilométer) december hó 12-én, reggeli 9 órakor, nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek fognak eladatik.

Előleges bejelentésre kocsikról gondoskodva leend.

850-3.3

Jószágigazgatóság.

Szeged-nagykikinda-nagybecskereki h. é. vasutak.

Érvényes: 1904. évi november hó 1-étől.

Szeged — Karlova — Nagybecskerek.											
Oda					Vissza						
Sz.-v. 4402 I-III.	Sz.-v. 4404 I-III.	Sz.-v. 4406 I-III.	V.-v. 4414 I-III.	Motorkösi menetek 4408 4410 4416 II-III. osztály	134.	Motorkösi menetek 4407 4409 4415 II-III. osztály	V.-v. 4413 I-III.	Sz.-v. 4405 I-III.	Sz.-v. 4403 I-III.	Sz.-v. 4401 I-III.	
680 1010	815	—	280	—	830	710	—	125	—	715	
915 1134	935	—	351	—	1041	440	—	1208	—	718	
1005 1206	1009	—	426	—	1117	335	—	1181	—	713	
1045 1230	1035	—	453	—	1219	248	—	1104	—	716	
1227	1120	—	407	—	830	223	—	1030	—	717	
148	1201	—	606	533	1010	639	107	515	839	357	1232
1204	611	—	537	1014	246	637	105	513	835	353	—
158	1211	—	618	543	1020	629	1258	505	825	345	1220
159	1212	—	619	544	1021	628	1257	504	824	344	1219
206	1220	—	629	551	1028	623	1252	459	815	335	1211
211	1225	—	635	555	1032	618	1248	454	807	330	1205
220	1232	—	645	602	1039	613	1243	449	759	323	1157
227	1239	—	700	608	1044	608	1239	444	750	315	1149
251	105	—	735	616	1052	559	1229	435	729	257	1130
306	119	—	755	631	1107	552	1222	428	729	257	1130
315	128	—	821	631	1119	533	1203	409	703	235	1110
323	141	—	840	643	1126	526	1155	401	651	224	1059
342	155	—	904	651	401	516	—	350	616	210	1044
356	209	—	920	702	412	504	—	338	558	155	1029
408	221	—	937	714	424	452	—	325	535	138	1013
418	231	—	948	725	437	444	—	316	521	127	1001
—	—	—	—	734	446	435	—	307	508	115	949
—	—	—	—	742	454	—	—	—	—	—	—
V.-v. 4412 I-III.	—	—	1081	—	545	350	—	155	350	—	V.-v. 4411 I-III.
350	185	718	—	841	—	—	—	—	841	1158	1081
444	246	802	—	755	—	—	—	—	754	100	928
459	256	812	—	802	—	—	—	—	745	1251	918
510	306	822	—	809	—	—	—	—	735	1241	908
553	327	845	—	827	—	—	—	—	715	1221	843
626	345	903	—	842	—	—	—	—	657	1203	754
647	404	922	—	858	—	—	—	—	643	1149	736
705	420	933	—	911	—	—	—	—	622	1128	708
727	435	953	—	923	—	—	—	—	607	1112	646
1218	920	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150
—	620	—	—	—	—	—	—	—	—	802	—

Nagykikinda — Karlova.										
Oda					Vissza					
V.-v. 4512 I-III.	Sz.-v. 4508 I-III.	Sz.-v. 4502 I-III.	Sz.-v. 4504 I-III.	Sz.-v. 4506 I-III.	136.	Sz.-v. 4501 I-III.	Sz.-v. 4503 I-III.	Sz.-v. 4505 I-III.	Sz.-v. 4507 I-III.	V.-v. 4511 I-III.
650 1010	—	—	815	280	ind. Budapest ny. p. u. (142)	—	—	—	—	—
—	445	980	—	410	ind. Temesvár-Józsefváros (142)	—	—	—	—	—
350	700	1158	155	718	ind. Nagyikinda	—	—	—	—	—
413	722	1220	221	738	ind. *Válom	—	—	—	—	—
420	737	1235	239	752	érk. Karlova	—	—	—	—	—
834	—	357	—	1232	érk. Szeged (134)	—	—	—	—	—
728	928	—	485	953	„ Nagybecskerek	—	—	—	—	—
1218	—	—	920	—	„ Pancsova-Józsefváros (134, 139)	—	—	—	—	—

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.